

Број: VII-ОМ-Д-77/15

Дана: 03. децембра 2015.

НОВИ САД

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА,
САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ

Немањина 22-26
БЕОГРАД

Предмет: мишљења и предлози на Нацрт закона о становању и одржавању зграда

У складу са Покрајинском скупштинском одлуком о Покрајинском заштитнику грађана-омбудсману („Сл. лист АПВ“, бр. 37/14, 40/14 и 54/14) покрајински заштитник грађана – омбудсман, као независан и самосталан орган који се стара о заштити и унапређењу људских и мањинских права, у оквиру јавне расправе доставља предлоге на Нацрт закона о становању и одржавању стамбених зграда.

Део текста који садржи предлоге налази се из оригиналног текста из Нацрта и болдован је.

НАЦРТ ЗАКОНА О СТАНОВАЊУ И ОДРЖАВАЊУ СТАМБЕНИХ ЗГРАДА

2. Принудно исељење

Принудно исељење из настањеног објекта у личној својини и расељавање насеља

Члан 53.

- (1) Принудно исељење из настањеног објекта у личној својини и расељавање стамбених насеља, односно дела насеља (у даљем тексту: расељавање), могуће је спроводити само када је то неопходно и оправдано у циљу заштите јавног интереса, као и ради заштите живота и здравља људи и заштите имовине, односно када:
- је земљиште на којем је изграђен објекат неповољно за градњу (клизишта, трајно загађена земљишта, мочварно тло и сл.),
 - је објекат у којем лице станује небезбедно за коришћење, нарочито када објекат има недостатке који представљају непосредну опасност по стабилност, односно безбедност објекта и његове околине и живот и здравље људи,
 - насеље није могуће просторно уредити без рушења дела постојећих објеката,

4. се објекат налази у зони заштите природног, односно културног добра, у којој није дозвољена изградња стамбеног објекта,
 5. се стамбени објекат налази у просторном обухвату спровођења грађевинских и инфраструктурних пројекта од јавног интереса и за које се спроводи поступак експропријације,
 6. се објекат налази у заштитним зонама око војних комплекса и објеката инфраструктуре посебне намене.
- (2) Принудно исељење је трајно или привремено измештање лица, односно лица и ствари из настањеног објекта.
- (3) Расељавање је трајно или привремено исељење појединача, породица и заједнице из њихових домаова или са земљишта које настањују и њихово пресељење на другу локацију.

Нужни смештај

Члан 54.

- (1) Уколико је неопходно извршити принудно исељење у случајевима из члана **Error! Reference source not found.** овог закона и уколико то лице са члановима његовог породичног домаћинства нема доволно средстава да обезбеди други смештај, надлежани орган који је донео решење о принудном исељењу дужан је да лицу које се исељава и члановима његовог породичног домаћинства обезбеди нужни смештај.
- (2) Нужни смештај треба да задовољи:
1. правну сигурност стамбеног статуса;
 2. доступност основној комуналној инфраструктури и услугама;
 3. одговарајуће просторне услове стана по члану домаћинства;
 4. физичку безбедност и заштиту од хладноће, влаге, топлоте, кише, ветра и осталих неповољних климатских утицаја;
 5. физичку приступачност нарочито особама са инвалидитетом, деци и старима.
- (3) Министар надлежан за послове становаша прописује мерила за утврђивање да ли лице које се исељава има доволно средстава да обезбеди други смештај, као и минималне услове које треба да задовољи објекат за нужни смештај, а у складу са ставом 2. овог члана.

Став 1. члана 54. потребно је допунити на тај начин што ће се на након речи „обезбеди нужни смештај“ додати речи „на територији јединице локалне самоуправе која врши принудно исељавање или расељавање“.

У пракси у већини случајева принудног исељавања или расељавања, лица која су погођена том мером имају већ изграђен и осмишљен живот у месту у ком живе. Одрасле особе често имају и одређене послове (без обзира на то да ли се ради о раду у радном односу или не) који им обезбеђују новчана примања, а деца иду у школу или вртић. У тој ситуацији принудно исељење или расељавање тих лица у потпуно нову средину ван територије јединице локалне самоуправе у којој су до тада живели, могло би да има веома негативан утицај на квалитет и услове живота.

Поступак расељавања и принудног исељења

Основни принципи поступка принудног исељења

Члан 55.

- (1) Имаоци јавних овлашћења и други субјекти који су надлежни да учествују у спровођењу поступака принудног исељења и расељавања дужни су да га спроводе у складу са следећим начелима:
1. **законитости**, које значи да одлучују и поступају на основу закона и других општих аката као и општеприхваћених правила међународног права и потврђених међународних уговора;
 2. **сразмерности**, које значи да ограничавање права и слобода и наметање обавеза лица која су погођена принудним исељењем и расељавањем мора да буде сразмерно јавном интересу
 3. **заштите достојанства**, које значи да поштују и штите достојанство лица која су погођена принудним исељењем и расељавањем;
 4. **заштите посебно угрожених лица**, које значи да приликом спровођења поступака штите права посебно угрожених лица, нарочито жена, деце, самохраних родитеља, породица са више деце, лица преко 65 година старости и особа са инвалидитетом;
 5. **међусобне сарадње**, које значи да су сви органи јавне власти и други субјекти који су надлежни да учествују у спровођењу поступака принудног исељења и расељавања дужни да међусобно сарађују у циљу заштите људских и мањинских права и остваривања најбољих интереса лица која су погођена овим поступцима.

Одлука о неопходности расељавања насеља

Члан 56.

- (1) Орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове урбанизма идентификује насеље које је потребно раселити из разлога прописаних у члану 53. овог закона, на основу чега подноси предлог скупштини јединице локалне самоуправе за доношење одлуке о неопходности расељавања.
- (2) Орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове урбанизма може и на основу иницијативе јавног или приватног инвеститора предложити скупштини јединице локалне самоуправе да донесе одлуку из става (1) овог члана.
- (3) Саставни део одлуке из става (1) овог члана је план расељавања и, уколико такве потребе постоје, мере стамбеног збрињавања и заштите најугроженијих лица погођених расељавањем.
- (4) Одлука из става (1) овог члана објављује се на начин који омогућава да се јавност упозна са разлозима и неопходношћу расељавања.

У ставу 4. члана 56. потребно је ближе прецизирати који начини објаве се могу сматрати пригодним да се јавност упозна са разлозима и неопходношћу расељавања. У том смислу је потребно, на крају става 4., иза текста “неопходношћу расељавања” додати текст “(објављивањем одлуке у најмање једном дневном

листву који излази на територији целе државе, објављивањем одлуке у медијима који који врше јавно информисање на територији јединице локалне самоуправе, објављивањем одлуке на интернет презентацији јединице локалне самоуправе, истицањем одлуке на огласној табли јединице локалне самоуправе и на друга видна места где се окупља већи број грађана и др.)". Било би упутно да се пропише да се поменута одлука треба објавити на најмање два различита начина.

После става 4. члана 56. додаје се став 5. "По доношењу одлуке из става 1. јединице локалне самоуправе обавезна је да на територији месне заједнице организује и одржи састанак са заинтересованим грађанима и другим субјектима на коме ће исте ближе упознати са одлуком о неопходности расељавања, планом расељавања, мерама стамбеног збрињавања и заштите најугроженијих лица погођених расељавањем. О времену и месту одржавања састанака јединица локалне самоуправе дужна је да обавести јавност на пригодан начин који омогућава да поменуте информације допру до највећег могућег броја људи."

Решење о принудном исељењу

Члан 57.

- (1) Орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове становаштва доноси решење о принудном исељењу из настањеног објекта, односно појединачна решење о принудном исељењу из настањених објеката у насељу које се расељава, а на основу одлуке о неопходности расељавања насеља.
- (2) Решење из става (1) овог члана мора бити предвиђен износ накнаде штете власницима објеката предвиђених за рушење који не сме бити мањи од процењене вредности материјала од којих су изграђени објекти предвиђени за рушење.
- (3) Јединица локалне самоуправе дужна је да лицу које је погођено спровођењем поступка принудног исељења на његов захтев обезбеди бесплатну правну помоћ.
- (1) Против решења из става (1) овог члана може се изјавити жалба општинском односно градском већу у року од 15 дана од дана достављања решења.

Начин достављања појединачних решења о принудном исељењу из настањених објеката у насељу које се расељава потребно је уредити законом. Неспорно је да ће се у пракси поступак расељавања у највећем броју случајева примењивати код расељавања неформалних ромских насеља. У тим насељима, због њихове планске и урбанистичке неуређености, нема улица и кућних бројева. Уобичајен начин достављања управних аката у оваквим ситуацијама је веома отежан, чак и немогућ. Такође, појединачно решење требало би да гласи на одређеног појединца, односно име и презиме, а велики број становника неформалних насеља није пријављен, односно не појављују се у некој од званичних евиденција, те је и самој локалној самоуправи отежано доношење решења јер нема личне податке појединца на ког би требало да се решење односи. Стога, поред уобичајеног начина достављања потребно је да се предвиде и неки алтернативни, нпр. ангажовање лица

од стране јединице локалне самоуправе која ће ући у насеље које је потребно раселити и обићи сваки стамбени објекат који се налази у области обухваћеној расељавањем и уручити примерак решења или исто прибити на врата. Такође би било сврсисходно да се размотри и могућност да се у оваквим ситуацијама може донети појединачно решење у коме лице на које се односи није унапред одређено већ одредиво.

Став 3. овог члана предвиђа да је јединица локалне самоуправе у обавези да лицима која су погођена спровођењем поступка принудног исељења обезбеди бесплатну правну помоћ. Ову одредбу потребно је прецизирати у смислу одређивања начина на који ће бити пружена бесплатна правна помоћ. У Републици Србији, у овом моменту, још увек није донет закон који регулише пружање бесплатне правне помоћи тако да једини субјекти који исту могу пружати су јединица локалне самуправе преко своје службе правне помоћи или адвокати. Већина јединица локалне самоуправе нема организоване службе правне помоћи при општинској/градској управи, а и тамо где их има, често исту пружа општинско/градско јавно правобранилаштво (код којег би се у поступку расељавања јављао сукоб интереса). Имајући у виду наведено, потребно је извршити допуну става 3. на тај начин што ће после постојеће реченице додати текст који гласи “Бесплатну правну помоћ пружа служба правне помоћи јединице локалне самоуправе уколико је иста установљења. Уколико служба правне помоћи не постоји или исту пружа њено јавно правобранилаштво, јединица локалне самоуправе дужна је да у сарадњи са надлежном адвокатском комором организује и обезбеди пружање бесплатне правне помоћи.”.

С поштовањем,

